

Nusiliekime savo pirmą žvakę

Be abejonės visiems jauku įeiti į šviesius ir šiltus namus. Deganti žvakė juose simbolizuoja šviesą, tikėjimą, lydi mus nuo gimimo iki mirties, dega per mūsų krikštynas, vestuves, gimtadienius, jos šviesa išlydi mus į amžinybę, ją uždegę prisimename palikusius mus artimuosius. Ne tik restoranuose, dvaruose ar bažnyčiose plevena jų liepsna, bet ir mūsų namuose per svarbias šventes, Velykas ar Kalėdas. Tikimės, kad žvakės šviesa turi magiškų galių išvyti piktąsias dvasias ir prikviesti mums sėkmę ir ramybę.

Dabartiniais laikas žvakėmis apsirūpiname parduotuvėse, mugėse, net ilgiau nesusimąstydami, kaip jas gamino prieš atsirandant elektrinėms lemputėms mūsų namuose. Taip pripratome prie elektros, kad nelabai ir domimės, kaip ilgais rudens ir žiemos vakarais apsišviesdavo patalpas mūsų seneliai ir proseneliai.

Pati geriausia vieta susipažinti su vienu iš svarbesnių Lietuvos amatų – žvakių gamyba yra Vilniaus etninės kultūros centras. Vėlyvą spalio vakarą dvylika užsienio lietuvių kilmės jaunuolių, atvykusių į Lietuvą studijuoti, kuruojamų Švietimo ir mokslo ministerijos Užsienio lietuvių skyriaus ir Vilniaus lietuvių namų, – Užsienio lietuvių studentų klubo nariai lankėsi Vilniaus etninės kultūros centre. Ten mus pasitiko gerai žinomas laidų „Duokim garo“ vedėjas Stanislovas Kavaliauskas kartu su Sandra Bakanovaite. Iš jo pasakojimo sužinojome, kokią svarbą turėjo ugnies išsaugojimas mūsų protėvių gyvenvietėse. Todėl jie stengėsi būti kuo išmanesni vis tobulindami šį procesą. Pirmiausia perkėlė ugnį iš laužo į fakelą, po to pastebėjo, kad geriau ir patogiau į žuvies taukus įmerkti mažą lazdelę ir ten išsikišusį jos galiuką padegti. Be žuvų taukų mūsų protėviai bandė įvairias medžiagas, naudojo viską, kas pasitaikydavo po ranka ir ilgai degė. Jiems nebuvo svarbu, ar daiktas smilks, ar skleis nelabai malonų kvapą – svarbiausia buvo šviesa. Deginant įvairias medžiagas buvo pastebėta, kad bičių vaškas dega ilgiau ir duoda ryškesnę liepsną. Dėl taupumo medinė lazdelė buvo pakeista į

lininį siūlą, kuris jau nebuvo mirkomas inde su tirpiu vašku. Jis buvo apliejamas skystu vašku ir leidžiama jam sukietėti. Tokiu būdu žvakė tapo ne tik šviesos šaltiniu, bet ir namų puošmena. XVI a. atsirado pirmosios žvakidės. Žvakių skaičius, naudojimas kiekvieną dieną ar tik šventėms, žvakidžių puošnumas – visa tai rodė ne tik šeimininko skonį ir charakterį, bet ir jo pajamas.

Visa tai sužinoję norėjome patys pabandyti pasidaryti žvakę. Centro darbuotoja Sandra parodė mums įvairias šio gamybos proceso technikas. Supratome, kad norint gauti gražią žvakę reikia daug kantrybės ir laiko. Ne tik ilgai mirkėme dagčius lyg meškeres į karštą vašką, bet ir pabandėme vynioti vaško korius.

Artėjant Vėlinėms nusiliejome po pirmą tikrą savo vaškinę žvakę, tokią, kokias turėjo ir naudojo mūsų protėviai. Grįžę į bendrabutį, gamybos proceso apsvilintais pirštais įsijungėme šviesą. Supratome, kokį ilgą kelią turėjo nueiti ištisos kartos, kad šiandien iš kosmoso naktį žemė atrodytų kaip žibantis kalėdinis žaisliukas. Mokslas pati ryškiausia liepsna iš visų, tik kodėl vis norisi grįžti prie žvakių šviesos?..

Irena Kowalewska, Užsienio lietuvių studentų klubas

pasauliolietuvis.lt